IMPACTUL COVID-19 ASUPRA ACTIVITĂŢII INSTITUŢIILOR DE ÎNVĂŢĂMÎNT SUPERIOR

Natalia GAVRILAŞ, *drd., USM*

Abstract*. This study emphasizes the need to ensure the continuity of the educational process in crisis situation. It highlights the positive and negative effects of the COVID-19 pandemy in higher education institutions. The measures taken and difficulties that have been met in the transition process of education from physical to online format.*

Keywords: *pandemy, crisis, univiversity environment, education process, online studies*

"NU POŢI OPRI VALURILE, DAR POŢI ÎNVĂŢA SĂ NAVIGHEZI"
(JON KABAT ZINN)

Această afirmaţie a profesorului american Jon Kabat Zinn, redă situaţia complicată în care s-a pomenit omenirea, datorită apariţiei şi extinderii cu repeziciune a virusului COVID – 19 în toată lumea. Acest virus nu a cruţat pe nimeni, nu a ţinut cont de naţionalitate, de nivelul venitului, al educaţiei, al religiei, al vîrstei sau a sexului. Pandemia COVID – 19 s-a dovedit a fi catalizatorul unei crize globale severe, care a paralizat, dar totodată şi a resuscitat toate sectoarele de activitate a ţărilor. Criza a forţat astfel autorităţile să caute şi să implementeze în ritm alert noi soluţii, care ar putea minimiza şi amortiza impactul negativ provocat de această pandemie.

O zdruncinare puternică, neaşteptată a primit-o şi sectorul învaţamîntului, afectîndu-i în mare măsură pe toţi participanţii indiferent de tabăra din care fac parte. Astfel începînd cu luna martie a acestui an, întregul proces educaţional a fost trecut în regim online, luîndu-i pe nepregătite pe mulţi dintre participanţi, dar care s-au dovedit a fi destul de receptivi noilor schimbări, căutînd soluţii din tot ce aveau la dispoziţie.

Dacă iniţial se credea că pandemia va bate în retragere din moment ce temperatura atmosferică va creşte, iar schimbarea forţată şi neplanificată în învăţămînt, va fi de scurtă durată şi se va încheia odată cu anul de studiu. Atunci, începînd cu luna mai, devenise clar că această criză nu dă semne de renunţare, iar tranziţia întregului sistem educaţional în regim online, a fost şi este cea mai bună opţiune de a oferi siguranţă pe timp de pandemie tuturor celor implicaţi. Totodată această trecere de la format fizic la cel online a constituit un prim pas spre metamorfozarea întregului sistem de învăţămînt superior. Necesitatatea de a adopta noi metode şi practici, de a efectua noi investiţii în vederea reorganizării întregului proces de studiu, era tot mai proieminentă şi inevitabilă.

Spre deosebire de ciclul preuniversitar, învăţămîntul superior s-a adaptat oarecum mai uşor noilor cerinţe de trecere la învăţământul online. Această schimbare amplă, a fost privită ca pe o provocare de către reprezentanţii instituţiilor universitare, care au avut posibilitatea de a demonstra aptitudinile şi capacităţile de soluţionare a problemelor majore. Un avantaj în acest sens, l-au avut universităţile, care au fost implicate în diverse proiecte, cum ar fi COMPASS, ELLEVATE, programul UE ERASMUS+, prin intermediul cărora acestea au fost dotate cu calculatoare, programe, platforme media. Astfel universităţile utilizau şi pînă la pandemie, platforme online cum ar fi platforma MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) destinată învăţămîntului la distanţă. Doar ca această utilizare nu era folosită pe scara largă. Un alt avantaj, este că în mediul universitar sunt implicaţi doar persoane adulte, care conştientizează necesitatea şi importanţa neîntreruperii procesului de învăţămînt. Totuşi beneficiind de aceste privelegii, dificultăţi în procesul de tranziţie s-au întîlnit, acestea evidenţiind oarecum unele lacune invizibile în tot acest timp:

- Nu toţi participanţii aveau nivelul necesar de pregătire pentru utilizarea platformelor şi aplicaţiilor în procesul de predare – învăţare.

- Nu toţi participanţii aveau condiţii tehnice, de a petrece orele online. Fie le lipseau internetul de lungă durată, fie nu dispuneau de dispozitive performante.
- Nu toţi profesorii dispuneau de cursurile online a disciplinelor predate.
- Nu toţi studenţii se implicau conştiincios în procesul de învăţare.
- Multor profesori şi studenţi le lipsea spaţiul necesar în care să poată preda s-au studia în linişte.

Astfel, înţelegem că pandemia COVID-19 a accelerat necesitatea transformării digitale a instituţiilor de învăţământ superior, iar tranziţia procesului de învăţământ de la prezenţa fizică la prezenţa online, s-a dovedit a fi unul destul de complicat, soldîndu-se atât cu avantaje cât şi cu dezavantaje asupra participanţilor.

Avantaje	Dezavantaje
1. Posibilitatea de a studia de oriunde, important să fie conexiunea bună la internet. 2. Posibilitatea de accesa nelimitat cursurile online oferind mai multă flexibilitate studenţilor. 3. Posibilitatea de a economisi bani, privind deplasările naţionale şi internaţionale. 4. Mobilitatea online oferă şansa de a aplica la o universitate de peste hotare, fără a te deplasa în ţara respectivă. 5. Reducerea bullying-ului printre studenţi, unii dintre ei simţindu-se foarte comfortabil doar cu prezenţa propriei persoane. 6.Minimizarea sau chiar absenţa nevoii de a fi mereu în trend cu noi achiziţii.	1. Reducerea mobilităţii studenţilor şi profesorilor şi creşterea timpului petrecut în faţa calculatoarelor. 2. Posibilitatea de a trişa cu prezenţa la ore şi amplificarea fraudării susţinerii testelor, examenelor. 3. Majorarea costurilor pentru energie electrică, internet şi achiziţionarea dispozitivelor tehnice. 4. Lipsa activităţilor extrauniversitare, stagierii în cadrul entităţilor, minimizarea dezbaterilor dintre studenţi - profesori, studenţi-studenţi. 5. Lipsa socializării între studenţi, creşterea nivelului de solitudine, anxietate şi presiunii psihologice. 6. Creşterea problemelor de sănătate, din cauza utilizării dispozitivelor tehnice şi a lipsei mişcării fizice.

Figura 1. *Avantaje şi dezavantaje în procesul de trecere a învăţământului de la prezenţa fizică la prezenţa online.*

Chiar dacă pandemia s-a dezlănţuit rapid şi sistemul de învaţamînt nu a fost pregătit, organele de stat s-au implicat prompt în soluţionarea şi ameliorarea crizei. În vederea respectării celor trei piloni: acces, relevanţă, calitate din Strategia "Educaţia 2020" şi asigurării continuităţii procesului de învăţământ, precum şi excluderea încălcării acestui drept prin lege, Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării din ţara noastră a intervenit cu o serie de măsuri de funcţionare a instituţiilor de învăţământ în perioada riscului de îmbolnăvire cu COVID-19:

- Au fost propuse 7 scenarii în care se vor desfăşura cursurile, lăsînd la discreția instituțiilor să opteze pentru cel care li se pare mai potrivit. Majoritatea instituţiilor optînd pentru scenariul mixt, unde procesul de predare-învăţare fizic este combinat cu cel online.
- Fiecare instituție din învățământul superior va pune la dispoziție resurse materiale pentru a facilita accesul echitabil la educație şi va asigura respectarea măsurilor de precauţie pentru prevenirea răspândirii coronavirusului.
- Implementarea și dezvoltarea instrumentelor și serviciilor informaționale care va simplifica, şi tehnologiza procesul de studii.
- Lansarea proiectului „Reforma învățământul superior din Moldova", finanțat de Banca Mondială. Scopul principal fiind creșterea calității învățământului superior, făcându-l mai receptiv la cerințele pieței forței de muncă și îmbunătățind competențele absolvenților instituțiilor superioare de învățământ. Accentele vor fi puse pe ameliorarea calității, relevanței și

eficienței sistemului de învățământ superior, susținerea eforturile guvernului în combaterea declinului continuu al numărului de studenți și pregătirea mai bună a tinerilor pentru cerințele unei piețe a muncii în schimbare rapidă.

Concluzii şi recomandări

Apariția şi răspîndirea pandemiei COVID-19, a schimbat lumea învățământului superior atât la nivel naţional cât și mondial. Această criză a oferit o lectie sistemului de învăţământ superior şi nu numai - de a avea mereu un plan B, de a fi gata în orice moment să pregătească o societate mai independentă, mai rezistentă, mai pregătită intelectual şi moral. Întru asigurarea îndeplinirii acestor acţiuni, este recomandabil ca:

- Reprezentanţii mediului universitar să regândească planurile de studii, să ajusteze curriculum-urile şi cursurile la cerinţele predării - învăţării combinate.
- Instituțiile de învățământ superior să susţină "marele salt digital", prin căutara de noi soluţii în modernizarea şi implementarea diverselor tehnologii informaţionale, platforme şi aplicaţii pe scară largă, pentru susţinerea procesului de învăţământ mixt, care la momentul actual este unica soluție de a asigura un nivel de studii continuu şi calitativ.
- Organele de stat să-şi orienteze acţiunile spre susţinerea profesorilor în creşterea competenţelor tehnice şi utilizarea tehnologiilor informaţionale, pentru a nu fi impuşi în situaţia de a-şi sista activitatea.
- Organele competente să susţină mediul universitar în această perioadă grea, prin majorarea bugetului de finanţare, pentru ca acestea să poată asigura procesul de tranziţie la nivel înalt.
- Instituţiile de învăţământ superior şi nu numai, să-şi dubleze eforturile întru susţinerea activităţii ştiinţifice de cercetare şi inovare, care şi-a amplificat necesitatea şi importanţa în timpul pandemiei.
- Instituţiile de învăţământ împreună cu MECC să găsească soluţii în vederea suprimării inegalităţii existente în sistemul de învăţământ superior.

Petrecerea studiilor exclusiv online în primele trei luni de pandemie, a demonstrat că procesul de învăţământ nu se va mai întoarce la ce a fost înainte. Deja va exista o divizare a activităţii în învăţământ: procesul de predare - învăţare pre şi post pandemie. Cert este că învățământul online nu-l poate substitui, în nici un fel, sută la sută pe cel clasic, însă pot avea o conlucrare foarte frumoasă completîndu-se reciproc. Găsirea unui echilibru între aceste două forme de învăţământ, evidenţierea impactului pozitiv asupra pregătirii studenţilor cu o calificare înaltă, poate constitui pe viitor un obiectiv important pentru dezvoltare şi modernizarea procesului de învăţământ în instituţiile superioare.

BIBLIOGRAFIE

1. Învățământul și situația COVID-19 în Republica Moldova. August,2020
2. Ordin nr.449 din 15.05.2020 Cu privire la măsurile de functionare a instituțiilor de învățământ superior în perioda riscului de îmbolnăvire cu COVID - 19
3. Implementarea Ordinului nr. 449 din 15.05.2020
4. https://diez.md/2020/10/08/pandemia-covid-19-si-internationalizarea-invatamantului-superior-in-republica-moldova-provocari-si-perspective/
5. https://utm.md/blog/2020/09/25/invatamantul-universitar-in-pandemie/